

УПЭЎНЕННЯ КРОКІ Ў ЗАЎТРА

**Уладзімір
АНДРЭЙЧАНКА,**
старшыня Палаты
прадстаўнікоў
Нацыянальнага
сходу Рэспублікі
Беларусь

Пачатак 2009 года супадае з важнай для беларускага народа гістарычнай датай – 90-годдзем з дня ўтварэння Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі. Падзея, якая адбылася 1 студзеня 1919 года ў Смаленску – абвясчэнне Часовым рабоча-сялянскім урадам Сацыялістычнай Савецкай Рэспублікі Беларусі, – з’яўляецца сапраўды лёсавызначальнай для нашай Айчыны, таму што яна практычна рэалізавала імкненне беларускага народа да нацыянальна-дзяржаўнага самавызначэння.

Першая спроба стварэння самастойнай дзяржавы, калі 25 сакавіка 1918 года была абвешчана Беларуская Народная Рэспубліка, пацярпела няўдачу. БНР так і не змагла стаць дзяржаўным утварэннем, бо ва ўмовах акупацыі беларускіх земляў Германіяй уся ўлада належала адміністрацыі германскіх войскаў. Большасць насельніцтва Беларусі не падтрымала акт самавызначэння БНР менавіта за хаўрус кіраўнікоў БНР з акупантамі і поўную падначаленасць ім. Маніфест жа аб утварэнні БССР абвясціў свету, што ўся ўлада ў Беларусі належыць толькі Саветам рабочых, сялянскіх, батрацкіх і чырвонаармейскіх дэпутатаў, усе законы, пастановы, загады і распараджэнні акупантаў і іх слуг адмяняюцца.

На гэты конт трапна выказаўся Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Рыгоравіч Лукашэнка: «Беларускі народ з двух варыянтаў выбраў і падтрымаў менавіта тую дзяржаву, якая абвясціла найважнейшым прынцыпам сацыяльную справядлівасць, абарону працоўных і нацыянальную роўнасць». Асэнсаванне дзесяці мінулых дзесяцігоддзяў падводзіць да думкі, што менавіта гэты прынцып з’яўляўся і цяпер з’яўляецца

ключавым у кансалідацыі беларускага грамадства.

Пакручасты гістарычны шлях Беларусі паказаў, што палітыкам, якія знешнюю падтрымку лічаць больш важнай, чым давер свайго народа, мудры народ ніколі не дасць ліцэнзію на дзяржаўную ўладу.

Як бы ні хацелася некаторым прадурзатым палітычным летуценнікам прынізіць або ахаяць утварэнне БССР, гісторыя рэспублікі на савецкай аснове пасля добраахвотнага ўступлення 30 снежня 1922 года ў Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік, пры ўсіх складанасцях і цяжкасцях гістарычных умоў, у цэлым была мэтанакіраваным, паступальным развіццём.

Пасля завяршэння грамадзянскай вайны народныя масы, абуджаныя рэвалюцыйнай ідэяй стварэння новага ладу жыцця, актыўна ўключыліся ў мірнае будаўніцтва.

Хаця рэальны суверэнітэт БССР у складзе Саюза быў, зразумела, абмежаваны, унутраныя функцыі рэспублікі вызначала цэнтральная ўлада, БССР мела ўсе атрыбуты дзяржаўнасці: апарат дзяржаўнай улады, мясцовыя органы кіравання, нацыянальную сістэму адукацыі, навукі і культуры.

Да пачатку Вялікай Айчыннай вайны ў сціслы тэрмін была ліквідавана непісьменнасць, створана моцная індустрыяльная база, Савецкая Беларусь дабілася значных поспехаў ў развіцці літаратуры і прафесійнага мастацтва. Набыткі рэспублікі маглі б быць яшчэ большымі, калі б не сур’ёзныя памылкі ў агульнасаюзнай палітыцы, якія трансліраваліся на ўзровень саюзных рэспублік і прывялі ў выніку да масавых рэпрэсій, асабліва ў дачыненні да творчай і навуковай інтэлігенцыі, кіраўніцкіх работнікаў і вайскоўцаў, што тлумачылі тады абвастрэннем класавай барацьбы па меры нарастання поспехаў сацыялізму.

І ўсё ж, не забываючы пра тагачасныя пралікі і недахопы, мы не маем права перакрэсліваць тое карыснае, што было зроблена ў эканоміцы і культурнай сферы рэспублікі.

Першыя сацыяльна-эканамічныя заваёвы БССР сыгралі вялікую ролю ў мужным пераадоленні беларускім народам суровых выпрабаванняў Вялікай Айчыннай вайны. З першых дзён нападу фашысцкай Германіі на Савецкі Саюз на беларускім напрамку была сканцэнтравана буйная групіроўка нямецкіх войскаў – звыш 50 дывізій. Але менавіта на Беларусі быў сарваны гітлераўскі план маланкавай вайны.

Сімвалам стойкасці і высокага маральнага духу савецкіх воінаў стала гераічнае супраціўленне невялікага гарнізона Брэсцкай крэпасці, які амаль паўтара месяца ў поўным акружэнні супрацьстаяў значна пераўзыходным сілам фашыстаў. У Савецкай Арміі, партызанскіх атрадах і шэрагах падпольшчыкаў змагалася больш за паўтара мільёна грамадзян Беларусі.

Звыш 300 тысяч воінаў-беларусаў былі ўзнагароджаны ордэнамі і медалямі. 410 чалавек удастоены звання Героя Савецкага Саюза.

Перамога над нямецка-фашысцкімі захопнікамі дасталася вялікай цаной – у барацьбе з ворагам загінуў кожны трэці жыхар рэспублікі.

На тэрыторыі Беларусі фашысты стварылі больш 260 лагераў смерці і канцэнтрацыйных лагераў, сотні турмаў і гета. Гітлераўцамі было разбурана і знішчана больш 200 гарадоў і звыш 9 тысяч вёсак.

Такіх чалавечых страт і такога матэрыяльнага ўрон не зведала ніводная дзяржава. У 1944 годзе, пасля вызвалення рэспублікі, аб'ём прамысловай вытворчасці Беларусі склаў усяго толькі 5 працэнтаў ад аб'ёму прадукцыі 1940 года. Пасяўныя плошчы скараціліся амаль напалову.

Адзначаючы 90-годдзе БССР, мы схіляемся перад светлай памяццю загінуўшых у гады Вялікай Айчыннай вайны, аддаём даніну павагі франтавікам, партызанам і падпольшчыкам, ушаноўваем ветэранаў

працы, розумам і рукамі якіх наша рэспубліка паўстала з руін, выказваем нашу ўдзячнасць усім народам былога Савецкага Саюза, якія абаранялі і аднаўлялі Беларусь.

Вызваленне Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, 65 гадоў з дня якога споўніцца ў гэтым годзе, і Перамога савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне – гэта апорныя падзеі гісторыі БССР і яе пераемніцы – Рэспублікі Беларусь, увасобіўшай рэальную, сапраўдную беларускую дзяржаўнасць.

Яны з'яўляюцца невычэрпнай крыніцай пераемнасці пакаленняў і патрыятычных традыцый. Кіраўніцтва дзяржавы ніколі не дапусціць, каб Вялікая Айчынная вайна, ваенны і працоўны гераізм старэйшых пакаленняў былі забыты.

Гонар за бацькоў і дзядоў, якія не шкадавалі сваіх сіл, ведаў, здароўя і жыцця дзеля вызвалення і адраджэння зруйнаванай Беларусі, не мае даўнасці. Ён бестэрміновы.

Азіраючыся на галоўныя вехі пасляваеннай біяграфіі БССР, мы ганарымся не толькі тым, што за пяць гадоў пасля вызвалення аб'ём прамысловай прадукцыі перавысіў узровень 1940 года на 15 працэнтаў і ў асноўным аднавілася сельская гаспадарка, але і тым, што Беларуская Савецкая Сацыялістычная Рэспубліка стала адной з краін-заснавальніц Арганізацыі Аб'яднаных Нацый.

Як час хуткага эканамічнага росту ўвайшлі ў летапіс БССР 50-я, 60-я і 70-я гады мінулага стагоддзя. Тады былі створаны такія прамысловыя галіны, як машына-, станка- і прыборабудаванне, электроніка і радыёэлектроніка, хімічная і нафтахімічная прамысловасць. У адпаведнасці з агульнасаюзным тэрытарыяльным падзелам працы ў нашай рэспубліцы была таксама наладжана вытворчасць мінеральных угнаенняў і сінтэтычных валокнаў. Фактычна Беларусь стала «зборачным цэхам» Савецкага Саюза. Прадукцыя беларускіх прадпрыемстваў пастаўлялася ва ўсе рэгіёны краіны і ў больш чым 80 замежных дзяржаў.

АНДРЭЙЧАНКА

Уладзімір Паўлавіч.

Нарадзіўся ў 1949 годзе

ў Лёзненскім раёне

Віцебскай вобласці.

Скончыў Вялікалуцкі сельскагаспадарчы інстытут, Мінскую вышэйшую партыйную школу.

З 1972 года – інструктар, загадчык арганізацыйнага аддзела райкама камсамола, затым інструктар Лёзненскага РК КПБ.

У 1975–1981 гадах – сакратар парткама саўгаса

«Адаменкі», старшыня

калгаса імя Данукалава.

У 1981–1987 гадах –

начальнік упраўлення

сельскай гаспадаркі,

старшыня Лёзненскага

райвыканкама. У 1987–

1991 гадах – першы

сакратар Верхнядзвінскага

райкама КПБ, першы на-

меснік старшыні Віцебскага

аблсельгасарча, з 1991 года –

намеснік старшыні Віцебскага

аблвыканкама, старшыня

аблсельгасарча.

З 1994 па 2008 год –

старшыня Віцебскага

аблвыканкама.

Выбіраўся дэпутатам

Вярхоўнага Савета БССР.

З'яўляўся членам Савета

Рэспублікі Нацыянальнага

сходу Беларусі. У каст-

рычніку 2008 года выбраны

старшынёй Палаты

прадстаўнікоў

Нацыянальнага сходу

Рэспублікі Беларусь.

Святаванне Дня
Незалежнасці.
Мінск, 3 ліпеня
2008 года

Многае зрабілі для памнажэння сацыяльна-эканамічных дасягненняў рэспублікі Цэнтральны Камітэт Кампартыі Беларусі, Савет Міністраў, Прэзідыум Вярхоўнага Савета БССР, мясцовыя партыйныя і савецкія органы.

У пачатку так званай перабудовы, якая разгарнулася ў другой палове 80-х гадоў і завяршылася распадам Савецкага Саюза, Беларусь была адной з самых эканамічна развітых рэспублік СССР з высокім узроўнем адукаванасці насельніцтва, развіцця навукі, культуры і аховы здароўя.

Крызіс, выкліканы развалам вялікай краіны, праявіўся не толькі ў эканоміцы і грамадскім жыцці, але і ў кіраванні рэспублікай у першыя гады атрымання ёю незалежнасці да ўсенароднага выбарання Прэзідэнтам А.Р. Лукашэнкі. Прыняцце на ўсенародным рэферэндуме Канстытуцыі 1994 года са зменамі, унесенымі ў 1996 годзе, дало магчымасць кіраўніку дзяржавы распачаць комплексную, мэтанакіраваную працу, каб адвесці Беларусь ад бездані, перад якой яна апынулася.

У спіслы тэрмін удалося запусціць амаль спыненую прамысловую вытворчасць, аднавіць перарваныя гаспадарчыя сувязі з расійскімі прадпрыемствамі, забяспечыць харчовую бяспеку краіны. Вырашаючы вострыя эканамічныя праблемы, дзяржава захавала ўстановы адукацыі, навукі і аховы здароўя, гарантыі на пенсіі і стыпендыі.

Беларусь першай з усіх былых рэспублік Савецкага Саюза дасягнула эканамічнага ўзроўню 1990 года і пераўзышла яго. Цяпер мы гандлюем са 180 краінамі свету. 60 % нашага валавага ўнутранага прадукту складае нацыянальны экспарт.

За ўсім гэтым – вялікая праца кіраўніка дзяржавы, урада, парламента, мясцовых органаў дзяржаўнай улады, працоўных калектываў прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый – стваральная праца ўсёй краіны.

Высокія тэмпы эканамічнага росту ў Беларусі прызнаны ААН і Міжнародным валютным фондам.

Беларускай дзяржаве ўдалося захаваць самае лепшае з таго, што было ў БССР, і дынамічна рухацца наперад ў сваім сацыяльна-эканамічным развіцці. Рост валавага ўнутранага прадукту па выніках 2008 года перавысіў 10 %. І гэта пацвярджае правільнасць выбраных эканамічных прыярытэтаў, ажыццяўленне якіх падпарадкавана нацыянальным, агульнадзяржаўным мэтам і перш за ўсё самай галоўнай з іх – павышэнню якасці жыцця ў краіне.

У прайшоўшым годзе вялася распрацоўка тэрміновых мер па лібералізацыі эканомікі. Каб мінімізаваць уплыў на эканамічны стан сусветных фінансавых узрушэнняў, зроблены канкрэтныя папярэджальныя захады па захаванню ліквіднасці банкаў, стабілізацыі валютнага рынку, скарачэнню дзяржаўных расходаў і падтрымцы рэальнай вытворчасці. Ідзе работа па максімальнаму спрашчэнню адміністрацыйных працэдур, стварэнню найбольш прымальных умоў для прадпрымальніцкай дзейнасці. Прынцыпова новыя выклікі дынамічнай сучаснасці запатрабавалі ад дзяржавы такіх жа прынцыпова новых падыходаў і неардынарных рашэнняў ва ўсіх сферах. Разам з тым мы не забываем і мінулага, робім вывады з яго, каб упэўнена крочыць у будучыню.

Асэнсоўваючы гісторыю БССР, нельга не заўважыць знітанасці сённяшніх дасягненняў краіны з выпрабаванымі за мінулыя дзесяцігоддзі традыцыямі высокага патрыятызму, самаадданай працавітасці, духоўнага адзінства, мірнага супольнага жыцця людзей розных нацыянальнасцей і веравызнанняў. Гэта непарушны падмурак нашай дзяржаўнасці, на якім мы будзем моцную, квітнеючую Беларусь! ■